

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

IV. An inter Dei volitiones imperantis, & imperatæ ordo esse queat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

nam actus voluntatis imperans, eluque, sine physica, sine intentionalis actiuitas, & adactio ad imperatum ab actiuitate & adactione physica, vel intentionaliter intentionis efficacis finis ad mediū necessarii electionem quod intentionis efficacis ad electionem illam actiue alterutro, vel utroque modo physico, vel intentionaliter ex parte actus primi determinet, quia electionem ipsam pro obiecto habeat, atque expresse formaliter velit; actus vero imperans in imperatum, tanquam in obiectum formaliter, & expresse voluit ferri debeat, & reflexe illum velle, verbi gratia, *Volū elicere volitionem, & assiduum misericordiam, penitentiam, humilitatis, &c.* Hæc omnia ubi Doctoribus communia, & stata, atque hic supponenda ex fassori nostra disputatione de actibus imperantibus, & imperatis ad controuersiam de actibus voluntatis.

2. Mittenda verò nunc quæstio, quam ibi examinabimus, subtilior, an possit esse actus imperij non absolute efficacis, & actiue physice, vel intentionaliter determinans ex parte actus primi, adigensque voluntatem ad actum imperatum elicendum, tamen actiue physice, vel intentionaliter sit actus illius imperati, ad eumque elicendum alterutro, vel utroque actiuitatis genere ex parte actus primi voluntatem inducens ac impellens, ut auxilium & cogitatio voluntatem ad actum ex parte actus primi suo modo, est non determinat, sollicitat tamen, & impellit, & habitus adquisitus plurimum sententia ad actus proprios voluntatem quam non determinat, & adigit, actiue tamen agit: ac demum vera, ac sentia, non tamen absolute efficacis, finis intentio ad medium electionem agere, ac inducere intendens voluntatem potest, induciturque de facto sæpe ad aliqua eligenda, ut vidimus quæstione 1. tamen eam non cogit. Mittenda tamen quæstio hæc in præsentiarum fuit: quia præsentis quæstionis difficultas tota non ex specialibus eius quæstionis decidenda principiis pendet, sed utriusque communibus; ac proinde in actibus imperantis actus efficacis, & imperati ab aliis hæcenus disputatis, & admissis instituenda hæc quæstio fuit, ne alterius de subiecto ab aliis non supposito nec disputato, sed importune hic disputando, quæstionem intruderemus, quæ ex resolutione, & principiis præsentis quæstionis decidenda decisa manebit.

3. Dicendum est contra Ruiz citatum, voluntati diuine actus imperans, & imperatus, eorumque inter se le ordo non repugnat. Probatur: quia in Dei voluntate est per te, & per omnes Doctores actus intentionis, & electionis meritorum ad fines intentos, atque inter eos ordo prioris, & posterioris, vniuersique ab altero, quasi dependentia, & subordinatio: quia electio mediorum ab intentione proutens ipsamque pro natura & causalitatis quasi priori in voluntate diuina supponit, intentionem vero finis pro eo priori, posita in voluntate eam ad mediorum electionem agere, adigitque, si efficacis intentio sit: ergo in voluntate diuina actus imperans, & imperatus, similique inter illos ordo, & subordinatio esse potest. Non dixi, est de facto, sed esse potest: quia nullus actus imperans in nobis adhuc essentialiter supponit imperantem ab eoque pendet, (ut patet in actu misericordie, & penitentiae à charitate imperatis, qui iidem obique eo imperio esse possunt) sicut electio omnis pendet ab intentione, atque eos actus ita subordinatos in Dei voluntate, (quem nisi propter finem operari est impossibile, ut sæpe vidimus) de facto esse evidens est: imperantem vero actum actus alterius in voluntate Dei esse evidens à ratione non est, neque sciri à nobis nisi ex reuelatione potest. Consequentia est legitima quia omnes repugnantie contra actum imperantem, & imperatum voluntatis diuine, eorumque inter se ordinem & subordinatorem à Ruiz excogitate, & excogitabiles de facto in actibus intentionis, & electionis, huiusque ad illam dependentiam, & subordinatorem sunt complanate, ut singularum subordinatorem & dependentiam electionis ab intentione voluntatis diuine applicatione clarebit certam. Probatur secundo, & confirmatur à priori ratio præcedens: quia tamen actus omnes voluntatis diuine, qui à nobis numerantur diuersi physice & realiter loquendo, & inter se, & cum voluntate ac diuinis reliquis idem sunt, inde solum euincitur vnum ab alio imò neque à voluntate diuina posse physice, & realiter distingui: quare nec vnum ab alio, neque à voluntate ipsa physice, & realiter causari, atque procedere: at vero & inter se vere, ac sine vlla nostra fictione intentionaliter distingui suadent diuersa Dei libera decreta per intrinseca Deo adequate constituta: quorum vnum deficiente altero, imò possibilitas innumeris verè, ac omni mentis nostre fictione seclusa persistit, verè distinctionis alicuius (tamen non physice & realis ob essentialem amoris, siue omni amoris quoad substantiam & modum diuini infinitatem) evidenti argumento, & inrefragabili, ut vidimus controu. 4. de voluntate volitionis diuine liberæ, quæ libere constitutionem adferentes ex hac vero intentionali vera actus voluntatis diuine à voluntate ipsa, & scientiæ ab intellectu, quibus tamen realiter physice identificantur, ostendimus tom. 1. de Deo vno controu. 1. de scientia d. 2. & hoc tom. controu. de volunt. d. 2. dari in Deo vera prædicata potentie intellectiue, & volitive realiter intentionalis est non realis physice ad suos actus eliciendos; nec solum logicam eorum actuum potentiam, ut phres contendunt argumentis, quæ ibi facile discimus, tamen ab eis inclamarentur euidentia: sicque & scripturæ, & Patrum, & ante actum huc vlt. Theologorum doctrinam de vero potentie intellectiue, vlt. actum potentiam logicam, siue possibilitatem verum & realem intellectum, & voluntatem stabilimus non vno, neque exiguu veritatis, & rei Theologicæ commodo.

4. Hoc autem statuto ex citatis locis principio euincitur clarè in diuinis actibus summa identitate reali physica, & inter se, & cum potentia diuinis, eorum veram intentionalem distinctionem, & aliorum ab aliis, quibus realiter physice identificantur: productionem, & dependentiam non repugnare, nec solum inter eos fictam ratione, atque nostro modo concipiendi distinctionem, & dependentiam posse intercedere, ut citatus Ruiz num. 6. à medio quasi certum, & in Theologia statutum ac sine disputatione tenendum putauit. Inde vero constat primo: dependentiam, cum diuini iudicii ab obiecti apprehensione, cui realiter identificatur, cum actus voluntatis diuine, siue productionis siue fuge à iudicio diuino, quo vel bonitas, vel malitia obiecti assertiue proponitur, tamen ipsa huius physice identificatur: cum denique (ut propius ad rem præsentem accedamus) electionis ab intentione inter se physice realiter identificatis non rationis nostre creatori adinstar de diuinis cogitantis figmentum, sed veram intentionalem dependentiam esse: constat secundo: hæc ex parte distinctionem, & dependentiam veram intentionalem actus imperati ab imperante non repugnare. Cum autem actus intentionis distinctio, & dependentia hæc sit actu cum iacta distinctio, & subordinatio in amore, seu actu voluntatis diuine eodem & adequate specificato ab unico specificatio & totali amoris diuini, constat tertio: neque inde repugnare veram distinctionem, & dependentiam intentionalem alterius ab altero inter actum imperantem, cuius ratio à priori, tam pro actibus intentionis, & electionis, quam pro actibus imperante, & imperato est, quam sæpe dedimus t. 1. de Deo vno contr. 2. de scientia & hoc tom. controu. 4. de volunt. de adequate obiecto specificatio scientiæ, & volitionis diuine agentes, ubi verum diuinum actus scientiæ Dei, & bonum diuinum actus amoris diuini adequate obiectum primarium, & specificatum esse ostendimus; & tamè id non obtine, quominus plura obiecta motiua creata, finaliter etiam, & occasionaliter, ob hoc, vel illud Deus velit pro voluntatis diuine diuersis verè intentionaliter actibus adinstar, & assignentur, quia, licet increatis motiua, ob quæ actus voluntatis habentur, eos necessario specificent, quia eorum specificationem, imò realem physicam existentiam illorum non supponunt, sed obiectiue suo modo faciunt, in actibus tamen scientiæ, & amoris diuini essentia, & entitate sua ab omni obiecto creato, pro quouis eius, etiam possibilitatis, statu independentibus, totos ab æqua necessitatis physice primario adequate specificatos supponunt: quare, quoad eorum physicam realem entitatem, & specificationem obiectiue illos faciendi, & specificandi motiua obiecta creata aditum oculos inueniunt, cum secundo loco adueniunt. Ex quo principio nostro hoc etiam tom. controu. 5. d. 1. q. 1. virtutes Dei morales dilucide statuimus, ac produgnauimus: è cuius aduertentia minori in earum dependentiam

ensione valde antecessores nostri, diuque sunt vexati,
per auia saepe & repugnantia gradientes, vt ibi osten-
debamus.

ti² membris fundamentis ratio a priori pro actus imperantis, et imperati et subordinationis ac dependentiae vere in Dei voluntate intentionalis, non physica; actus imperati ab imperante realis possibilitate, et non repugnantia facile efformatur. Possibilitatis distinctio ac dependentiae ab imperato vere realis intentionalis non physica; atque ita vera subordinationis, et dependentiae actus imperati ab imperante non obstat identitas eorum ad eum physica, et realis ex una parte, et alia vero non obstat primaria adequata (specificatio amoris ex omnimodis diuini ad diuina bonitate, quomodo in alia obiecta secundum suam intrinsecam, tunc extrinsecam Deo etiam motus, et finem media, et ceteri possit; quoniam amorem diuinum efficiunt et augent; sicque amor diuinus essentia fuisset omnium, quoad substantiam, et modum, atque identitatem, et indiuisibilitatem infinitum per termini, etiam essentiae denegationem augeatur, et quasi per partes crearetur, atque ex his solum capibus repugnantia actus imperantis, et imperati distinctio, veraque subordinationis, et dependentiae vnius ab alio petuntur a Ruz, potiusquam apparenter opponi; ergo, actus eorumque subordinationis, et dependentiae vnius ab alio non repugnant in voluntate diuina. Minor repugnantiarum complanatione consistit certamine secundo. Maior probata minus numero 4.5. et 6. Probatur sententia haec, eluquens fundamenta vtriusque confirmabuntur conclusione 2. iam subiicienda.

CERTAMEN II.

*De facto actus imperans, & imperatus
adsunt Dei voluntati : ubi ob-
jectionibus occurritur.*

7. **P**robatur conclusio ex Ierem. 31. n. 3. In *charitate*
perpetua dilecti totius attraxit se miseris: ubi affec-
tus misericordiae, ex quo nos per peccata auos ad se
Deus traxit ac rediit, ex Dei in nos charitate esse dic-
tur, atque illa particula *idcirco* non innuitur solum,
et declarat: atque affectus misericordiae proprie dicitur,
et exercite, neque est formaliter, & proprie acceptae cha-
ritatis actus, neque ex morbo, & obiecto formalis cha-
ritatis: ergo aliunde verificari debet, & actum miseri-
cordiae illius diuinæ erga nos causari. (vbi asseritur)
ad charitatem, quam ex morbo, formalique obiecto chari-
tatis, quod ab eo actus misericordiae formaliter respici-
tur. Nequit autem hic aliunde causari ad charitatem
quatenus actus charitatis Dei erga nos cum misericordia
diuinæ erga nos imperet: ergo in Deo datur de facto
actus charitatis erga nos imperans, & imperans miseri-
cordiae illi vere, & realiter intentionaliter subordi-
natus ab eo quod dependens. Minor primi syllogismi
probat: quia motum, vel obiectum formale miseri-
cordiae, omnique eius actum formaliter talium im-
subleatō miseria aliena ob honestatem propriam im-
ferentis in eo affectu, & subleatōi exercitio: quare &
est honeste quidem concupiscit actus, atque com-
placenciae proprie miseris: actus autem omnis chari-
tatis est vel complacencia in altero ob eius bonitatem
vel ex necessario ortus. Maior ex textu ipso in illis
explicite patet, & conuenit est legitima: subleatōi
ad consequentiam fecundam (quæ æque inoffenso cum-
rit) antecedens est certum.

2. Dixi item de actu formalis misericordiae, nam materialiter loquendo omnis actus misericordiae, & in proximos commoda cadens charitatis dicitur, & qui eos exercent charitatiui vocantur, epulaeque, ac merenda confraternitatum statim diebus assuetae charitatis, vulgo dicuntur: quia materia apta charitatis proximi propter Deum, imò & ex proximi ipsius complacentia

expta fuerit, commoda nihilis quicunque & quomodo
 exercitum charitas & complacentia in proximo, vel
 cæcæ inintellecti, vt inde vulgaris illi amoris, fæci-
 tatis defuitio fit: *Amaræ ep. velle alios bonos, et
 sui habueri substantiam huius mundi, & videri
 suum necessarium habere, & claudere offensa sua ad
 quomodo charitas Dei manet in iplo: Ioan. epist. capit.
 num. 17. quibus filiabus Iacobus cap. 1. lux num. 17. Con-
 firmatur argumentum è textu Hieremie petrum ex
 Leonis pap. Ierm. 1. de Natiuit. vii. ex Pauli locus
 præfinit ad Eph. & sensu & verbis hæc sententia
 compingit vt nos ad gratias Deo Patri agendas pro li-
 cationis mysterio addhortetur. *Qui propter misericor-
 ditatem suam, qua dilexit nos miseris est nobis: & cum
 essemus mortui peccatis, reconciliati sunt in Corp. &
 vt essemus in iplo noua creatura nouum figuram.**

3. Probatur tertio : quia voluntas permixta peccati prædilatatorium quorumvis penitentia finem salutis æque efficit medium ad præintentionem salutis : æque quævis cuiusvis penitentie efficacia ad salutem iustitifica Deo electio : atque medium quodvis ad finem Deo intentum amari a Deo potest esse intentione præhabita finis : ergo , & voluntas permixta peccati cadit prædefinitæ per finalem penitentiam Deo iustitifica potest à Deo amari esse intentione salutis : siquidem permixto peccati esse potest , & efficitur prædilatativum : vt videbimus contrafortia 7. d. electi efficitur prædicta viuentium amorem de omni electione medium efficacia ad salutem , quod peccati permixtio non fit , sine contraria villa : medium ad illam esse atque ex eius intentione : Deo electura amabile : quare & ac ratione amari à Deo posse certissimum est. Inde vero probatur eam electionem à Deo ex intentione salutis amari de facto Nullum enim eff. vnde ab eius amore Dei voluntas retardatur cum Deo electionis ipsius ac conductu remotiori illius scientia perfectissima æque , atque proximior conductu medium per ipsam eligendorum , adeo Quia circa , eff. in nobis sine reflexa voluntate erga electionem mediorum , solaque cognitione , & scientia conductu mediorum ad finem intentionem possit voluntate ad electionem mediorum immediate , & proximius accedere : quare neque ex prædicto electionis , vt in imperium intentionis in illam requiritur , aff. si electionis habendæ & conducendæ ipsius remotioris ad finem obsequendum in nobis etiam scientia præcedat , non dubium quin sita requirat ad finem intentionem quovis modo , & gradu , vel proximiori , vel remotiore conductu , & electionem ipsam expressè ex ex intentione amari induceretur : quare cum ex perfectione Dei , cuiusque omnis scientia necessario conductus electionis remotioris ad finem æque , atque proximioris mediorum eligendorum adfuit , dubitandum non est , quin ex ea intentione Deus ad eam amandam de facto inducatur. Nec inde infertur ad hunc etiam amorem reflexum amoris electionis est reflexus hic amor ad finis obtentionem non conductu ipsa extralectorum mediorum electionis , sine qua esse non possunt : ac proinde ille è sola eligendis Dei perfectione in ipso astruitur : quare neque ex ipsius intentione ad eum amorem reflexe amandum , vt fit inducitur : est ratione , & perfectione omni amoris finis , vbi primario à Deo intentionaliter concipitur : & eff. absque villa de ipsius amoris additione reflexa æmunt : vt in simili de perfectione diuine scientia supra seipsam dicebamus totum , & de quo contr. 4. & hoc totum contr. 4. de volunt. diximus sæpè.

4. Iamque a nostro Ruiz opponuntur, *potest* dicta ponit contra veram conclusionem possunt dicta harum probationibus sunt. Primum: quia eiusdem auctoris & se ipso dissonant, atque ad seipsum ordo, & ipse ipso dependencia veræ, atque non esse non potest. Et dissonantiam ad doctrinam positam certam., numero, & in statu efficacia in adibus intentionis & electio- nis veris, et non ad factis ab eodem Ruiz admittis, sunt & a Theologis reliquis, & necessario admittendis. Ad & a Theologis doctrinam responderet dissonantiam formæ ex præfata doctrina respondet dissonantiam antecedens: eiusdem actus ad ipsum seipsum, & res ipsæ, *ter folium eiusdem* negatur antecedens, *restitit antecede- nter* est eiusdem, datur: actus vero imperat & imperat.

imperatus, sicuti, & intentio, & electio tamen *reel ter* physice idem sint, *realiter* vero intentionaliter non sunt idem, sed diversi. Secundum: quia crescere paulatim, & quasi per gradus Dei amor intelligitur, si quasi priori naturæ in actu imperante expressus amor imperati actus, nondum pro illo priori concepti admitteatur: negandum absolute est, atque in actibus intentionis & electionis in statu: tum, quia, quod expresse non ametur actu intentionis electio, non tollit, quod pro illo intentionis priori amor, qui electio est, non adit, nec possit adesse: tum quia, ut diximus certam. hoc 2. n. 3. expresse ante conceptam à Deo electionem amari à Deo electio ipsa potest, ac debet. Negandum autem absolute est, iuxta doctrinam à nobis datam certam. 1. num. 6. de primario obiecto, & adequato specificatio amoris Divini, ex quo omni amor, & infinitus è genere suo per denegationem termini, etiam extrinseci, ante & independentem ab omnibus aliis obiectis euadit, ac supponitur; ac proinde qui nequeat realiter intentionaliter diversorum inter se accessu, vel recessu crescere, aut diminui, & ex quibus constet constari.

3. Confirmatio secunda nostri Ruiz, tamen verum num. 8. assumat, non scilicet posse Deum discurre, quia nequit assentiri conclusioni ob connexionem præmissarum, non inde tamen à Theologis, neque ab ipso negatur, quod ob aliud, quam Divinam veritatem primarium scientiæ suæ obiectum, & adequatum specificatum, nequeat Deus veritatibus creatis, tanquam motibus ad ascensum uti, cum ipse, & Theologi plerique Recentiores vnam creaturam in alia creatura, imò Deum etiam ipsum, tanquam in medio formali, & determinatio posse ab ipso Deo cognosci: in eo autem motionem intentionalem medijs illius formalis, & determinatiui creati ex parte obiecti ad assensum veritati creatæ, imò & Deo ipsi fatentur: quid, nisi aliud obstat, incommodum foret si ob connexionem præmissarum Deus conclusio- ni assentiret, formaliterque discurret? Secundò: cum in intentione, & electione, ac moralibus virtutibus

Deum moveri, habereque affectus voluntatis suæ propter creatam bonitatem, & honestatem, & utilitatem ad illam ab his Doctoribus non negetur, imò negari nequeat, non valet consequentia à negatione motui creati respectu scientiæ divinæ ad negationem motui respectu divini amoris. Aliunde quàm ex impossibilitate motionis obiectivæ veritatis creatæ negatur à Theologis Recentioribus cognitio divina discursiva, siue vnius creatæ veritatis ex alia, etiam divina, admittentibus tamen in Deo rei cognitionem in alia; quia præpositione in non denotatur physica realis distinctio cognitionis obiecti, quod cognoscitur; quæ tamen ad formalem discursum requiritur, & præsuppositione ex denotatur, divinæque scientiæ repugnat.

4. Nos autem aliunde negamus scientiæ divinæ motionem obiectivam à veritate, siue divina, siue creatæ, ut in vel ex illa aliam veritatem cognoscat, ut videre est tom. 1. de Deo vno, controu. 2. de scientia d. 7. quæst. 1. & quæstion. 5. per totam: inde tamen ad motionem obiectivam aliorum obiectorum respectu amoris divini ad obiecta alia negamus illationem: quia fundamenta negandi ibi hic non currunt, ut ea legenti constabit. Neque item putamus maiorem distinctionem cognitionem vnius ex alio quam in alio importare: satisque, si alia eo loco adducta obstant, veram intentionalem cognitionum distinctionem fore, ut vnum ex alio, & formali discursu, æque ac in alio, cognosci possit. Tandem tertia Ruiz pro sua & contra nostram doctrinam confirmatio numer. 9. extra rem est. Siquidem ab indistinctione actus tendentis ad plura obiecta materialia ob eandem rationem formalem, & impossibilitate subordinationis veræ ipsius, ut ad vnum materiale obiectum tendit, ad se ipsum, ut in aliud fertur, tota confirmatio procedit; cum tamen actus imperans, & imperatus non sint actus idem ob idem motuum divinæ bonitatis ad plura obiecta materialia tendens, sed ex motibus ab ea diversis concepti, & elicti: quare, & in quibus distinctio vera, & subordinatio locum, ut vidimus, habeat.

